

V piatok vyjde na DVD film Eduarda Grečnera *Drak sa vracia z edície filmov zo 60. rokov*

V posledný októbrový deň vyjde na DVD šiesty titul edície Slovenský film 60. rokov, vďaka ktorej sa k divákovi dostáva desať významných filmov slovenskej kinematografie. Je ním balada o láske, nenávisti a hľadaní cesty z osamelosti *Drak sa vracia* režiséra Eduarda Grečnera. DVD si bude možné zakúpiť od piatka 31. októbra 2008 v novinových stánkoch za 99 Sk / 3,29 €.

Film *Drak sa vracia* ponúka dramatický príbeh uzavretého a neprístupného hrnčiara Martina Lepiša, ktorého dedinčania považujú za pôvodcu niektorých živelných pohrôm. Na základe falošných udaní stratil ženu, dom aj slobodu. Po rokoch sa vracia do rodnej dediny, no priepasť, ktorá vznikla medzi ním a dedinčanmi, je stále priveľká. S nasadením vlastného života zachráni stádo dobytky, ktoré sa vysoko v horách ocitne ohrozené lesným požiarom, no ani tento statočný čin mu nevráti miesto v dedinskej pospolitosti.

Novela Dobroslava Chrobáka *Drak sa vracia* vznikla v roku 1943 a už v roku 1948 podľa nej divadelný režisér Ján Jamnický spolu s Dobroslavom Chrobákom a s maďarským filmovým teoretikom a režisérom Béloom Balázsom napísali filmový scenár. V období nastupujúceho budovateľského nadšenia sa však nerealizoval. V roku 1952 napísal podľa Chrobákovej novely školskú prácu vtedajší študent FAMU v Prahe Eduard Grečner. Niekoľkokrát ju prepracoval a vo februári roku 1959 bol scenár Štúdiom hraných filmov v Bratislave schválený a zaradený do výroby, no ešte ten istý rok v máji vedenie Slovenského filmu nakrúcanie nepovolilo. Scenár sa režisérovi Eduardovi Grečnerovi podarilo zrealizovať až po ôsmich rokoch. Na prípravu filmu si spomína takto: „*Lyrizovaná próza ma priťahovala už od študentských čias. Chrobák sa sústredil na vnútorný svet postáv a často si vystačil bez dialógov. Slovom dokázal sugestívne vyjadriť atmosféru. Príbeh Draka je ako antická tragédia – sotva niekedy stratí aktuálnosť. Navyše sa istým spôsobom prekrýva s mojím osobným príbehom, a preto vo mne citovo rezonuje. Flaubert kedysi povedal, že Emma Bovaryová je vlastne on sám. Ja som sa v príbehu Draka stotožnil s Evou. Keď som pripravoval filmovú adaptáciu Chrobákovej novely, v postave Evy som našiel súzvuk s mojím vtedajším citovým problémom.*“

Väčšina exteriérov filmu *Drak sa vracia* sa nakrúcala na Liptove. Podhorskú dedinu, v ktorej sa príbeh odohráva, našli filmári vo Vlkolínci. Kostýmy navrhol výtvarník Milan Lалуha, väčšinu rekvizít zapožičalo Národné múzeum v Martine, pomocného režiséra robil dokumentarista Martin Slivka. Hlavné úlohy si vo filme zahrli herci Radovan Lukavský, ktorého do slovenčiny nadaboval Štefan Kvietik, Gustáv Valach a Emília Vášáryová. Hudbu zložil Ilja Zeljenka a kameramanom bol Vincent Rosinec. Na spoluprácu s ním si Eduard Grečner spomína takto: „*Náš prvý pokus sa nevydaril. Nakrútili sme tristo metrov materiálu a nakoniec sme ich aj zahodili. Nepodarilo sa nám navodiť atmosféru zintímnienia, rušila ma surovosť obrazu. Kameraman prišiel s nápadom použiť objektív s dlhým ohniskom, rozostriť pozadie a potlačiť tak objektivnosť záznamu. Práve toto si príbeh vyžadoval. Ďalej sme už nakrúcali iba s teleobjektívom a transfokátorom. Architekt Anton Krajčovič nám ten teleobjektív nikdy neodpustil. Jeho dekoráciu sme ním totiž chtiac-nechtiac zatlačili do úzadia.*“

Po nakrútení filmu *Drak sa vracia* sa Eduard Grečner v 70. rokoch venoval televíznej tvorbe a neskôr až do roku 1991 dabingu, pretože počas normalizácie nemohol kvôli svojim postojom nakrúcať. „Zákazy boli súčasťou represii, ktoré sa zniesli na tých, čo vojenskú inváziu nechceli nazvať bratskou pomocou. Aj ja som to odmietol, a tak som dvadsať rokov nenakrúcal. Nikdy som to však neoľutoval. Nebolo to gesto a neurobil som to ani z neopatrnosti. Tužil som, aké budú následky, no bol som presvedčený, že intelektuál musí stáť za svojimi ideálmi. A tak ma odpratali do dabingu. Vlastne ma potrestali celkom lukratívne. Získal som tridsaťročnú prax a dnes si tvorbou dabingov privyrábam k dôchodku,“ hovorí Eduard Grečner. Adaptácia novely Dobroslava Chrobáka *Drak sa vracia* tak zostáva jeho vrcholným dielom.

informácie sú spracované z časopisu, ktorý je súčasťou vydania DVD

DRAK SA VRACIA (1967)

Réžia, scenár: Eduard Grečner • Námet: Dobroslav Chrobák (novela *Drak sa vracia*) • Kamera: Vincent Rosinec • Hudba: Ilja Zeljenka • Strih: Bedřich Voděrka • Zvuk: Ondrej Polomský • Architekt: Anton Krajčovič • Kostýmy: Milan Luluha • Vedúci výroby: Eugen Bobek • Hrajú: Radovan Lukavský, Gustáv Valach, Emília Vášáryová, Viliam Polónyi, Jozef Čierny, Pavol Chrobák, Mikuláš Ladižinský, Ivan Macho, Ján Mildner, Andrej Mojžiš, Ján Pelech, Ľudovít Reiter, František Török, Jozef Lupták, Jakub Chlebko a ďalší • Minutáž: 84 min. • Distribučná premiéra: 1. 3. 1968

DVD edícia Slovenský film 60. rokov reflektuje obdobie, ktoré patrí v našich dejinách k najvýznamnejším, a tvoria ju základné diela slovenskej kinematografie: *Jánošík I a II* Paľa Bielika, *Pieseň o sivom holubovi* Stanislava Barabáša, *Slnko v sieti* Štefana Uhra, *Boxer a smrť* Petra Solana, *Organ* Štefana Uhra, *Drak sa vracia* Eduarda Grečnera, *Deň náš každodenný* Otakara Krivánka, *Kristove roky* Juraja Jakubiska, *Slávnosť v botanickej záhrade* Ela Havetta a 322 Dušana Hanáka. Okrem filmu všetky DVD nosiče obsahujú aj bonusy, medzi nimi informácie o filme, ohlasy z tlače, profily tvorcov a fotogalériu. Titulky a menu majú slovenské a anglické. Súčasťou kolekcie je časopis, ktorý je súčasťou DVD. Ten prostredníctvom rozhovorov a profilov tvorcov, štúdií k príslušnému filmu či výňatkov z dobovej tlače, vrátane pôvodného plagátu filmu, ilustruje dobu vzniku jednotlivých titulov. Edíciu Slovenský film 60. rokov sprevádzajú aj novinky. Ku každému filmu na DVD je ako predfilm pripojený jeden dobový Týždeň vo filme, unikátom je komentár pre nevidiacich, o ktoré sú doplnené filmy *Jánošík I a II* a *Organ*. Desiatim filmom aktuálnej edície Slovenský film 60. rokov predchádzalo DVD August 1968 – Očami slovenských dokumentaristov, ktoré vyšlo 18. augusta 2008 pri príležitosti pripomenutia si výročia neslávnych spoločensko-politických udalostí v dejinách Československa v roku 1968 s tromi dokumentárnymi snímkami, a to *Čas, ktorý žijeme* (r. Vlado Kubenko, Ladislav Kudelka, Jaroslav Pogran, Otakar Krivánek, Ivan Húšťava), mimoriadne vydanie Týždňa vo filme s názvom *Čierne dni* (r. Ladislav Kudelka, Milan Černák, Štefan Kamenický, Ctibor Kováč) a *Tryzna* (r. Vlado Kubenko, Peter Mihálik, Dušan Trančík).

DVD nosiče edície Slovenský film 60. rokov, ktorú pripravil Slovenský filmový ústav (SFÚ) v spolupráci s vydavateľstvom Petit Press a s finančnou podporou Ministerstva kultúry SR, vychádzajú od piatka 26. septembra do 28. novembra 2008 v týždenných intervaloch a zakúpiť si ich je možné v novinových stánkoch za 99 Sk / 3,29 € a na www.petitshop.sme.sk alebo priamo vo vydavateľstve Petit Press za 89 Sk / 2,95 €. Na www.petitshop.sme.sk si môžete objednať i celú kolekciu za 958,- Sk / 31,80 €.

Viac informácií o DVD edícii Slovenský film 60. rokov a jej jednotlivých tituloch nájdete na www.sfu.sk.

Termíny vydania filmov DVD edície Slovenský film 60. rokov:

Jánošík I, II, r. Paľo Bielik (26. september 2008)
Pieseň o sivom holubovi, r. Stanislav Barabáš (3. október 2008)
Slnko v sieti, r. Štefan Uher (10. október 2008)
Boxer a smrť, r. Peter Solan (17. október 2008)
Organ, r. Štefan Uher (24. október 2008)
Drak sa vracia, r. Eduard Grečner (31. október 2008)
Deň náš každodenný, r. Otakar Krivánek (7. november 2008)
Kristove roky, r. Juraj Jakubisko (14. november 2008)
Slávnosť v botanickej záhrade, r. Elo Havetta (21. november 2008)
322, r. Dušan Hanák (28. november 2008)